

**การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี**
**Vocational Educational Management in Dual Vocational Training of
Administrators Under Chanthaburi Vocational Colleges**

โสณะ บำเหน็จ

Sona Bamnet

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Master's degree student Education Administration Faculty of Education, Bangkokthonburi University

e-mail: sona0856974144@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี และ (2) เปรียบเทียบการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ตามการประเมินของครูอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

การวิจัยในครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี จำนวนทั้งหมด 227 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่ และมอร์แกน และวิธีการแบ่งแบบชั้นภูมิได้จำนวน 144 คน วิธีดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (2) สร้างเครื่องมือ (3) เก็บรวบรวมข้อมูล และ (4) วิเคราะห์ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัย พบว่า (1) การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ (2) เปรียบเทียบการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรีตามการประเมินของครูอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดการศึกษาอาชีวศึกษา, ระบบทวิภาคี, ผู้บริหารสถานศึกษา, อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี

Abstract

This research objective were: (1) to study vocational educational management in dual vocational training of administrators under Chanthaburi Vocational Colleges and (2) to compare vocational educational management in dual vocational training of administrators under chanthaburi vocational colleges, according to teachers' assessment, classified by educational level and work experience.

This research was a survey research. The population used in the research was 227 teachers in dual vocational training of administrators under chanthaburi vocational colleges. The sample size determined as Krejcie and Morgan's table and stratified random method,

resulted in 144 people. The research method has 4 steps: (1) study related documents and research; (2) create tools; (3) collect data; and (4) analyze data. The instrument used to collect data was a questionnaire with a five-point rating scale. Statistics used in data analysis included frequency, percentage, mean, Standard Deviation, and t-test.

The results of the research were found that: (1) Vocational Educational Management in Dual Vocational Training of Administrators under Chanthaburi Vocational Colleges, overall was at high level; and (2) comparison of Vocational Educational Management in Dual Vocational Training of Administrators under Chanthaburi Vocational Colleges, according to teachers' assessment, classified by educational level and work experience, overall and aspect were different, at .05 statistical significant.

Keywords: Vocational Educational Management, Administrators, Dual Vocational Training, Chanthaburi Vocational Colleges

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) (2553) กล่าวว่า สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ครูผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งที่ถ่ายทอดความรู้ ทักษะและประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนอาชีวศึกษานั้น ดังนั้น การสร้างศักยภาพของครูและผู้บริหารอาชีวศึกษา เพื่อยกย่องระดับความสามารถทางวิชาชีพ จำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องตลอดเวลา เพื่อให้ครู ผู้บริหาร มีความรู้ ความชำนาญ มีประสบการณ์ในการทำงานในสถานประกอบการที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชาชีพและทักษะที่หลากหลายทันต่อเทคโนโลยีขั้นสูงในโลกอาชีพ และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

สำนักพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรอาชีวศึกษา นำเสนอคุณลักษณะที่มีของผู้บริหารต้องเป็นไปตามมาตรฐานการทำงานที่ได้กำหนดไว้ คือ มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานจะต้องมีคุณลักษณะและมีบทบาทในการบริหารงานด้านวิชาการ โดยอาศัยคุณลักษณะที่มีในตัวด้านความรู้และประสบการณ์ในการวางแผนการจัดองค์การ อำนาจการ การควบคุมดูแลเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร อุปกรณ์การเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล วิชาการ และปรับปรุงการบริหารงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของมังกคล มีทอง (2555: 57) มาตรฐานการปฏิบัติงานผู้บริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน สามารถครองตน ครองคน ครองงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการทำงานด้วยการบริหารงานแบบประชาธิปไตย มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่เอื้อต่อการพัฒนาบุคลากรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งผลแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมชี้ให้เห็นว่าเป็นคุณสมบัติที่จะต้องมีประจำตัวเสมอ และมาตรฐานการปฏิบัติตน ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในอาชีวศึกษาต้องมุ่งในการนำนโยบายการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational Training - DVT) จึงเป็นภารกิจสำคัญของผู้บริหารอาชีวศึกษา คือ การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสฝึกภาคปฏิบัติในสถานประกอบการจริง เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ เพื่อให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษา ออกไปเป็นช่างฝีมือและช่างเทคนิคเต็มรูปแบบ มีทักษะฝีมือตรง

ตามความต้องการของตลาดแรงงาน ดังนั้น การจัดการศึกษาแบบ 'ทวิภาคี' หมายถึง สถานประกอบการและโรงเรียน เยาวชนที่เข้าร่วมฝึกอาชีพในโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนั้นจะมี 2 สถานภาพในบุคคลเดียวกัน คือ เป็นนักเรียนนักศึกษาในโรงเรียน และในขณะเดียวกันก็เป็นพนักงานฝึกอาชีพของสถานประกอบการ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2566) นำเสนอการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาด้านอาชีพอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งการศึกษาในระบบนี้ผู้เรียนหรือผู้ฝึกหัด (Trainee) จะต้องเรียนรายวิชาสามัญ รายวิชาชีพพื้นฐาน โดยเรียนและฝึกปฏิบัติเบื้องต้น ที่สถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ของการฝึกอาชีพ 1) เพื่อพัฒนาบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีฝีมือ ความรู้ ความสามารถ และทันต่อเทคโนโลยี ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ 3) เพื่อเตรียมบุคลากรทางด้านอาชีวศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยมีประโยชน์ที่นักเรียน นักศึกษาได้รับค่าเบี้ยเลี้ยง และสวัสดิการอื่น ๆ ตามที่ตกลงกัน โอกาสที่จะเข้าทำงานในสถานประกอบการที่ได้ฝึกอาชีพอยู่ก่อนคนอื่น ได้รับรับรองจากสถานประกอบการ ประโยชน์ทางวิชาการ เช่น ความรู้ทางทฤษฎีที่เรียนกับสถานศึกษา สามารถนำไปใช้ประยุกต์เข้ากับภาคปฏิบัติในสถานประกอบการได้ทันที ไม่ต้องรอให้จบการศึกษา เป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้ถ่องแท้ มีทักษะในการปฏิบัติงานวิชาชีพที่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการเพราะนักเรียนนักศึกษาฝึกอาชีพจริงอยู่ในสถานประกอบการอยู่แล้ว ดังนั้นโอกาสที่จะได้งานทำจึงมีสูงกว่าผู้ที่เรียนภาคปกติในสถานศึกษา

จากความสำคัญของการจัดการและการบริหารการศึกษาของอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาด้านอาชีพอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งการศึกษาในระบบนี้ผู้เรียนหรือผู้ฝึกหัด (Trainee) จะต้องเรียนรายวิชาสามัญ รายวิชาชีพพื้นฐาน โดยเรียนและฝึกปฏิบัติเบื้องต้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารงานของผู้บริหารอาชีวศึกษาจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เป็นกลไกสำคัญหนึ่งที่จะประสานและขับเคลื่อนการพัฒนา การบริหารมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการศึกษาของอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรีกับการบริหารงานในยุคของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ในขณะนี้ และเผยแพร่ผลการวิจัยต่อผู้บริหารสถานศึกษาในการนำไปพัฒนาปรับปรุงยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจันทบุรีให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรีผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ตามความคิดเห็นของครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ได้แก่ ครูในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรีที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา พ.ศ. 2567 ทั้งหมด 4 วิทยาลัย จำนวนทั้งหมด 227 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ได้แก่ ครูในสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา พ.ศ. 2567 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970: 607-610) ระดับนัยสำคัญ .05 และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 144 คน

2. ขอบเขตงานเนื้อหา

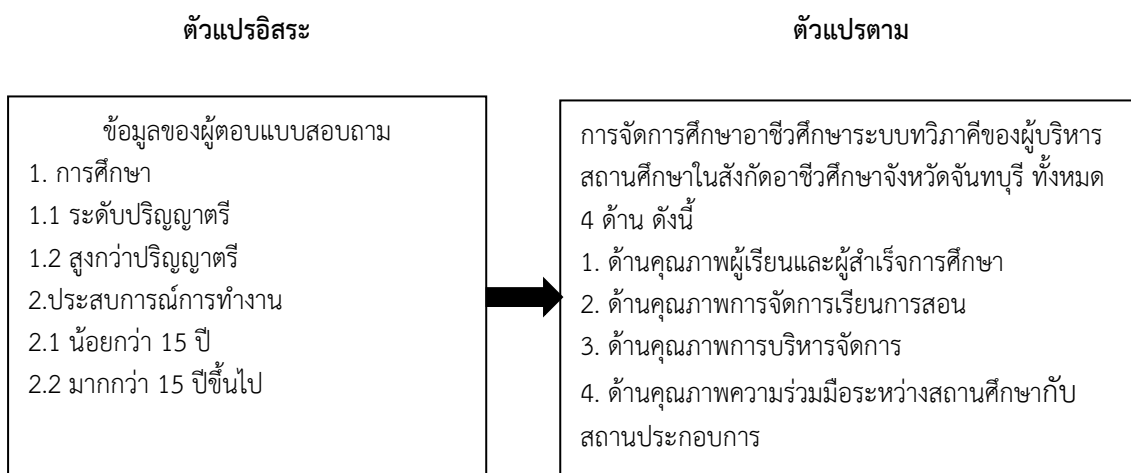
การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยมุ่งเน้นที่จะทำการศึกษาคือ องค์ประกอบของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ทั้งหมด 4 ด้าน จากการสรุปการศึกษาด้านองค์ประกอบของ ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี (2557) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้แก่ 1) ด้านคุณภาพผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา 2) ด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ 4) ด้านคุณภาพความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ

3. ขอบเขตตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามการประเมินวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert's Five Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี

4.2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาหลักการแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากผลงานวิจัย เอกสาร และตำราต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันอาชีวศึกษา
2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
3. สร้างแบบสอบถามเป็นรายชื่อโดยครอบคลุมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันอาชีวศึกษา
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง กำหนดเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ต้องได้ค่า (Index of Item of Objective Congruence: IOC) ตั้งแต่ .5 ขึ้นไป ผลการหาค่า IOC ได้เท่ากับ 1
5. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปผลการหาค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ .97
6. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขจนมีความสมบูรณ์แล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยผู้วิจัยได้ใช้สถิติ ดังนี้

- 5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ 1) ความถี่ (Frequency) 2) ร้อยละ (Percentage) 3) ค่าเฉลี่ย (Mean)
- 4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 5.2 สถิติในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ 1) การทดสอบหาค่า 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระจากกัน (Independent Samples t-test)

ผลการวิจัย

1. การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรีในภาพรวม อยู่ในระดับมาก
2. ครูในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรีที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรีโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาพิจารณาเพื่อให้ทราบสภาพที่จริงของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการอภิปรายผลดังนี้

1. การจัดการศึกษาของอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเพราะระดับการศึกษาของครู และประสบการณ์ในการทำงานมีผลทำให้เข้าใจในบริบทของการจัดการศึกษาของอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ซึ่งสอดคล้องกับภาพร เหล่าพิชิต (2562) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดสุรินทร์ และสุเมธ รินทลิก (2564) ที่ทำการศึกษาเรื่องการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทราที่ภาพรวมและรายด้านของอยู่ในระดับมากการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สุรัชย์ ลาพิมพ์ (2562) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ซึ่งผลการวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศ โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านคุณภาพความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการมีค่าเฉลี่ยเลขคณิตมาเป็นอันดับที่หนึ่ง แสดงให้เห็นว่า ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีประสิทธิภาพและมุ่งไปสู่ความเป็นเลิศได้สำเร็จ การมีส่วนร่วมของสถานประกอบการและสถานศึกษาในการกำหนดนโยบาย กระบวนการประเมินผล นิเทศ และการจัดการ มีการนำผลประเมินมาแก้ไข พัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาทวิภาคีอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้มีสมรรถนะวิชาชีพตามมาตรฐานกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติและตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ สอดคล้องกับ กนกรัตน์ พงษ์โพธากุล (2564) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีระดับปริญญาตรีของสถาบันการอาชีวศึกษา ร่วมกับสถานประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรม

ด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน พบว่า การจัดการศึกษาของอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังมีคะแนนเฉลี่ยเลขคณิตมาเป็นอันดับที่สอง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ประกอบด้วย มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอน การใช้นวัตกรรม การจัดกิจกรรม มีการนิเทศและติดตามกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องทั้งภายในและภายนอก แผนการจัดการเรียนรู้และฝึกอาชีพ สอดคล้องและตรงตามสมรรถนะของสถานศึกษาและสถานประกอบการ สถานศึกษาและสถานประกอบการ มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถานศึกษาและสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการกำหนดวิเคราะห์เนื้อหาหลักสูตร และแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งเชิงลึกและเชิงกว้าง จัดหาแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มาตรฐานเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้ด้านอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในการออกแบบวิธีการประเมินผลผู้เรียน มีการประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงที่หลากหลายมิติ ตรงตามสมรรถนะและแผนการฝึกอาชีพ แสดงให้เห็นว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนการศึกษาระบบทวิภาคีนั่นจะต้องให้ความสำคัญกับมีส่วนร่วมของสถานประกอบการและสถานศึกษาในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนทั้งเชิงลึกและเชิงกว้างเพื่อให้ นักศึกษาได้รับความรู้และความสะดวกในการเรียนมากที่สุดสอดคล้องกับ สุเมธ รินทลิก (2564) ที่ผลการศึกษาเรื่องการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทราด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ด้านคุณภาพผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา การจัดการศึกษาของอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ด้านคุณภาพผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษามีภาพรวมอยู่ในระดับมากและมีคะแนนเฉลี่ยเป็นอันดับที่สาม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยหัวข้อมีการคัดเลือกผู้เรียนเข้าศึกษาในอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นระบบมีค่าเฉลี่ยเลขคณิตมาเป็นอันดับที่หนึ่งมีคะแนนค่าเฉลี่ยเลขคณิตมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าจัดการคัดเลือกผู้เรียนร่วมกับสถานประกอบการโดยเน้นผู้เรียนที่มีความตั้งใจที่จะมาศึกษาในสายทวิภาคี มีความรับผิดชอบ มีใจรักบริการ เพื่อให้ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาตรงตามความต้องการของสถานประกอบการเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การจัดการศึกษาทวิภาคีมุ่งไปสู่ความสำเร็จสอดคล้องกับผลการศึกษาของซึ่งสอดคล้องกับสุระชัย ลาพิมพ์ (2563) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า สภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศ ด้านคุณภาพผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ การจัดการศึกษาของอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าการวางแผนและการจัดทำยุทธศาสตร์นั้นมีค่าสำคัญเนื่องจากการเป็นการกำหนดเป้าหมายและการคาดการณ์ที่จะได้รับร่วมกันอันจะนำไปสู่ผลสำเร็จในอนาคต แม้จะมีคะแนนเฉลี่ยเลขคณิตมากที่สุดและได้รับการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ในส่วนของข้อ มีการกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาบุคลากรร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการเพื่อจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีทั้งในปัจจุบันและอนาคต มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดแม้จะอยู่ในระดับมากแต่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรในระบบการจัดการศึกษาทวิภาคีก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญ นอกจากการกำหนดเป้าหมายด้านอื่นๆ แล้วเป้าหมายด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ก็เป็นสิ่งสำคัญ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันจะสามารถพัฒนาระบบการศึกษาทวิภาคีให้สำเร็จและมีประสิทธิภาพได้อย่างต่อเนื่องทั้งในปัจจุบันและอนาคต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการกำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา แผนปฏิบัติการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา และผู้บริหารมีการบริหารระบบข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาที่ทันยุคทันสมัย มีการบริหารจัดการด้านงบประมาณในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับสุระชัย ลาพิมพ์ (2563) กล่าวว่า คุณภาพการบริหารจัดการมีผลการประเมินความเหมาะสม นำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมาใช้ในการประชาสัมพันธ์ การวางแผนพัฒนาสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี และงบประมาณ พัฒนาระบบฐานข้อมูล ระบบสำรองข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดประชุมคณะกรรมการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงาน พัฒนาระบบการจัดการหลักสูตร การวัดผลและประเมินผล และการบริหารจัดการด้านการศึกษา ความรู้ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับรายวิชาที่เรียน ซึ่งสอดคล้องกับณัฏฐา แก้วสัมพันธ์ (2560) กล่าวว่า กระทรวงศึกษาธิการควรมีนโยบายส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาทวิภาคี สำหรับพนักงานในสถานประกอบการที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายให้ศึกษาต่ออาชีวศึกษาในระบบทวิภาคี เพื่อเป็นการพัฒนาทางด้านแรงงานให้กับสถานประกอบการ โดยไม่กระทบกับการประกอบอาชีพของพนักงาน ขยายขอบเขตในบริษัทประชาคมอาเซียน โดยมุ่งเน้นแรงงานต่างด้าวที่เป็นเพื่อนบ้านในประชาคมอาเซียนที่ทำงานในสถานประกอบการ หรือมุ่งเข้าศึกษาใน

ด้านอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศไทย เพื่อยกระดับให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

2. ผลการเปรียบเทียบการจัดการศึกษาของอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ดังนี้

1. การจัดการศึกษาของอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ตามการประเมินของครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า แตกต่างกันเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากระดับการศึกษาที่มีความแตกต่างกัน แต่โดยหน้าที่รับผิดชอบและจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม ประสบการณ์ในการทำงานและการพัฒนาตนเอง จึงทำให้กลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีก็สามารถเข้าใจและมีความรู้ในเรื่องของการประเมินการจัดการศึกษาของอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ได้ไม่แตกต่างหรือเท่าเทียมกับผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปซึ่งสอดคล้องกับ สุเมธ รินทลิก (2564)

2. การจัดการศึกษาของอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ตามการประเมินของครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยรวมพบว่า ครูที่มีประสบการณ์แตกต่างกันมีการจัดการศึกษาของอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาและการเรียนรู้ทำให้ครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 15 ปี สามารถประเมินการจัดการศึกษาของอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ได้แตกต่างจากครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 15 ปี ซึ่งสอดคล้องกับ สุเมธ รินทลิก (2564) ผลการศึกษาเปรียบเทียบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี แม้ว่าในทุกด้านจะอยู่ในระดับมากแต่มีหนึ่งหัวข้อที่ได้คะแนนเฉลี่ยเลขคณิตน้อยที่สุด นั่นคือ มีการกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาบุคลากรร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการเพื่อจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งอยู่ในด้านคุณภาพการบริหารจัดการ

2. ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการเพื่อให้ครู บุคลากรทางการศึกษา และบุคลากรของสถานประกอบการ ร่วมกันได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือพัฒนาทักษะด้านต่างๆที่ส่งเสริมการทำงานด้านอาชีวศึกษาทวิภาคี อาจจัดทำในรูปแบบของการประชุมสัมมนา การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

3. วางแผนกิจกรรมส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกัน ซึ่งควรกำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์ประจำปีของทั้งสถานศึกษาและสถานประกอบการ และกิจกรรมเหล่านี้ย่อมส่งผลต่อการทำงานและนำไปสู่การพัฒนาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรทวิภาคีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดจันทบุรี
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ให้มีประสิทธิภาพในด้านการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

เอกสารอ้างอิง

- กนกรัตน์ พงษ์โพธิ์กุล และ สารณี แก้วสืบ.(2564).ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารการศึกษา
ระบบทวิภาคีระดับปริญญาตรีของสถาบันการอาชีวศึกษาร่วมกับสถานประกอบการธุรกิจ
อุตสาหกรรม.วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ.12 (2),24-36.
- ณัทภพ แก้วสัมฤทธิ์. (2560). แนวทางการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อยกระดับคุณภาพ
แรงงานไทย. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก. http://www.tnrr.in.th/?page=result_search&record_id=9940422 สืบค้น 13 พฤศจิกายน 2567.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2566).การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. กระทรวงศึกษาธิการ
.....(2557). แนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาทวิภาคีตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.
2557. ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี.
- สุเมธ รินทลิก และ วิจิต แสงสว่าง. (2564). การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศใน
สถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ บริหารศน์.10(3),
39-53.
- สุรัชย์ ลาพิมพ์. (2562). การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัย
สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี.[วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].
<http://202.28.34.124/dspace/bitstream/123456789/493/1/59030580029.pdf>
- Krejcie & Morgan. (1970). **Educational and Psychological Measurement**. New York: Minnisota
University